

Ром калдераш, втората половина на XIX в.

като наказателна мярка срещу тях от португалските, испанските, английските и френските власти.

Нова миграционна вълна – роми от Балканите към Западна Европа се наблюдава в края на XVII и началото на XVIII в., а през втората половина на XIX в. започва т. нар. „калдерашка инвазия“ – пак от Балканите към Западна Европа. Внушително преселване на големи цигански групи от Югославия към всички страни на Западна Европа се осъществява през 60-те – 80-те години на XX в. Началото на 90-те години отбелязва ново голямо преселване на роми от Балканите към Централна, Западна Европа (особено към Германия) и Америка.

Основанията за тези миграционни процеси са различни. Това население бяга преди всичко от гоненията, на които е подлагано през цялата си история, или поради икономическите трудности, които изпитва почти непрекъснато. Важен мотив за миграцията им обаче е и неговият специфиченномадизъм.

НАЗВАНИЯ И САМОНАЗВАНИЯ. ЕЗИКЪТ „РОМАНИ“. От появата на ромите в Европа до наше време те са **назовавани** от другите хора и народи с различни имена.

Една част от наименованията са свързани с предполагаемия им произход. Във Франция например те са наричани „бохеми“ (при пристигането си те представили писма от краля на Бохемия), в Испания – „унгароси“. Много разпространено е названието „египтяни“ (с което ромите се самоназовават) и неговите производни: житани, джипси, гифти. Най-разпространеното им название е „цигани“. То се среща в различни варианти: „цигойнер“, „сиггойнер“, „цингарос“, „цигенаре“, „цингари“, „цигани“, „чингене“ и пр.

Нерядко този термин има обидно значение, затова много от членовете на самата общност предпочитат да не го използват. Днес терминът „рома“ или „роми“ – начинът, по който се **самоназовава** по-голямата част от тях – придобива все по-голяма гражданственост.

Езикът е основният етнокултурен белег на ромската общност. В резултат на научните изследвания на езиковедите днес се приема за безспорно гледището, че циганският език произлиза от протонародните наречия на санскритски език. Той е близък до днешните езици в северната част на Индия: хинди, непалски, пенджабски и др.

По време на дългото съжителство на ромите с другите европейски народи се осъществява двустранно езиково влияние. В ромския език има много заемки от местните европейски езици, но и ромски думи или изрази се срещат в почти всички съвременни европейски езици, попаднали в тях най-често чрез жаргона.

Три поколения